

T.E.

País Valencià

CCOO
federació d'ensenyament

SUPLEMENT

NÚM. 331 - MARÇ 2012

www.pv.ccoo.es/ensenyament

REFORMA LABORAL A L'ENSENYAMENT PRIVAT

LLENGUATGE PER A LA IGUALTAT

EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

Sumari

NÚMERO 331 - MARÇ DE 2012

EDITORIAL

Som ciutadans i ciutadanes, no enemics

Miguel Ángel Vera 3

ENSENYAMENT PÚBLIC

Retallades a l'arranjament escolar 2012-2013

Paco Sánchez 4

FORMACIÓ

Secretaria de Formació 5

ENSENYAMENT PÚBLIC

Un pas enrere en la conciliació de la vida laboral i familiar

Rosalía Salcedo 5

ENSENYAMENT PRIVAT

La reforma laboral (I): mesures per a crear ocupació o catàleg d'acomiadaments?

Pepa Ramis 6

Atenció en centres i programes de menors

Antonio Jiménez 7

IGUALTAT

LIC: Llenguatge per a la igualtat en la comunicació en CCOO

Maria Candelas Sanchiz 8

COOPERACIÓ

L'educació per al desenvolupament: construint una ciutadania global crítica

Ofelia Vila Hernández 9

OPINIÓ

Reflexionant sobre la realitat. Filosofia d'allò concret!

Carlos Domínguez 10

COL·LABORACIONS

IES Navarro Santafé de Villena: contracte per aprendre

José Garrigues Garrigues 11

El saber tecnològic és imprescindible en la societat

José Garrigues Garrigues 12

El moviment obrer en obres d'art (I)

Carmen Palanques 14

Carmen Palanques 16

Ilocs on pots trobar-nos

COMARCA	TEL.	CORREU ELECTRÒNIC
COMARQUES DEL NORD	96 426 01 52	ensecastello@pv.ccoo.es
CAMP DE MORVEDRE - ALT PALÀNCIA	96 267 47 21	uc1515@pv.ccoo.es
EL CAMP DE TÚRIA	96 278 34 68	ensenyament@pv.ccoo.es
L'HORTA	96 388 21 55	ensenyament@pv.ccoo.es
LA HOYA DE BUÑOL	96 250 03 94	uc1519@pv.ccoo.es
PLANA DE UTIEL - REQUENA	96 230 25 69	uc1519@pv.ccoo.es
LA COSTERA - C. NAVARRÉS	96 228 01 45	uc1517@pv.ccoo.es
LA VALL D'ALBAIDA	96 291 45 04	uc1525@pv.ccoo.es
L'ALCOIÀ - COMTAT	96 554 39 66	uc1502@pv.ccoo.es
LA SAFOR	96 295 41 36	uc1523@pv.ccoo.es
LA RIBERA	96 241 77 95	alzira-ensenyament@pv.ccoo.es
ALACANTÍ	96 598 25 84	epublica-alacanti@pv.ccoo.es eprivada-alacanti@pv.ccoo.es
LA MARINA	96 578 01 72	denia@pv.ccoo.es
	96 585 70 07	uc1506@pv.ccoo.es
ALT VINALOPÓ	96 580 09 70	uc1507@pv.ccoo.es
MITJÀ I VALLS DEL VINALOPÓ	96 538 79 47	uc1507@pv.ccoo.es
BAIX VINALOPÓ	96 667 53 00	enselx@pv.ccoo.es
VEGA BAIXA	96 674 00 65	enseorihuela@pv.ccoo.es
	96 571 14 56	ensetorreveja@pv.ccoo.es
UNIVERSITAT		
VALÈNCIA - ESTUDI GENERAL	96 398 30 17	ccoo@uv.es
POLITÀCNICA DE VALÈNCIA	96 387 70 40	ccoo@upv.es
ALACANT	96 590 34 86	ccoo@ua.es
JAUME I DE CASTELLÓ	96 472 88 13	ccoo@nuvol.uji.es
MIGUEL HERNÁNDEZ, ELX	96 665 85 94	ccoo@umh.es

Les fotografies d'aquest número corresponen a les mobilitzacions del mes de febrer en defensa dels serveis públics.

T.E.

**PAÍS
VALENCIÀ**

La Revista T.E. del País Valencià se edita també en castellano. Esta edición la podéis consultar en nuestra página web: www.pv.ccoo.es/ensenyament. La encontraréis en el apartado: **Publicacions / Federació d'Ensenyament CCOO-PV / TE**, disponible desde el número 258 correspondiente al mes de diciembre de 2004

Coordina:

Ferran García

Consell de Redacció:

Miguel Ángel Vera, Inma Sánchez, Ramón Martínez, Pepa Ramis, José Manuel Mora, Pilar Paniagua, Paco Sellés, Neus Carrasco, Fernando Casanova, Patricia Serrano, Ferran García, Maribel Belda, Lluís Màrquez, Mari Ángeles Gea, Alberto Parra, Lourdes Peñalver, Luis G. Trapiello, Xelo Valls, Alejandro Lorente, Mada Macià, Ana Belén Peirats, María Amat, Paco García, Miguel Ángel Puig

Coordina l'edició en castellà:

Roberto Romero

Col·labora: Dolors Monferrer

Col·laboració gràfica: Ximo Antón

Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO PV:

Purín Morant - Lluís Armero

Edita:

Federació d'Ensenyament de CCOO PV
www.pv.ccoo.es/ensenyament

Impress en paper reciclat

DIPOÏT LEGAL: M. 4406-1992
ISSN: 1131-9615

El Consell de Redacció de la T.E. del País Valencià, juntament amb l'Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO-PV, són responsables de les traduccions dels articles.

La Federació d'Ensenyament de CCOO del País Valencià no s'identifica necessàriament amb les opinions exposades en els articles signats.

Som ciutadans i ciutadanes, no enemics

Miguel Àngel Vera
Secretari General
FE CCOO PV

LES DECLARACIONS DEL CAP DE POLICIA no han pogut ser més grollers. No hem d'oblidar que qui estaven en el carrer eren estudiants d'ESO/Batxillerat/FP i universitaris, que denunciaven les retallades educatives. Per cert, els únics que anaven armats, preparats per a la guerra eren les unitats de la policia nacional d'intervenció immediata. No m'han de contar res ja que ho vaig viure en directe la vesprada del passat dilluns dia 20. Aquest dia les juntes de personal docents de pública no universitària d'Alacant, Castelló i València van tenir sessió plenària; unes s'hi van tancar, una altra (la de València) va decidir acudir a les mobilitzacions en defensa dels estudiants i les estudiants. Per això vivim tant les càrregues en el carrer de les Barques com després posteriorment les mateixes càrregues en el carrer Xàtiva, enfront de l'IES Lluís Vives. En aquesta última es va emprar abundant material antidisturbis i amb una precisió matemàtica de càrrega cada 20 minuts fins a les 11 de la nit. No podem oblidar tampoc les detencions, el tractament donat a les persones, els seus drets calcigats, etc. Per tot això demanem la retirada de tots els càrrecs, que la policia retire les denúncies. No vam veure que foren els ciutadans i les ciutadanes qui agredien i amb l'anàlisi de les declaracions de la delegada de Govern sembla que vam estar en realitats diferents. Per tant, demanem també la dimissió de la delegada del Govern i el cessament del cap de Policia. Dimecres dia 23, a València, una marea humana va demanar la seua dimissió.

Les mobilitzacions han fet molt de mal a la imatge florida que es tenia de la nostra comunitat en l'exterior i de la qual l'anterior cap de govern, el senyor Camps, era capdavanter. Els anys de mal govern i la desastrosa gestió dels comptes públics, l'abandó de la indústria tradicional, de l'agricultura i la pèrdua del poder de les caixes valencianes ens han portat a un atzucac.

Les mobilitzacions han fet molt de mal a la imatge florida que es tenia de la nostra comunitat en l'exterior i de la qual l'anterior cap de govern, el senyor Camps, era capdavanter.

Els carrers d'Alacant, Castelló i València eren un clam dissabte passat dia 25 de febrer, igual que els dissabtes anteriors, o que les concentracions realitzades a banda i banda del País Valencià. Això els ha obligat, la nostra persistència,

Els carrers d'Alacant, Castelló i València eren un clam dissabte passat dia 25 de febrer, igual que els dissabtes anteriors, o que les concentracions realitzades a banda i banda del País Valencià.

la mobilització permanent, a moure fitxa i a convocar la Mesa general de negociació el dia 1 de març. Per cert, el dia que entra en vigor el Decret llei de retallades.

Les dades ens assalten dia a dia, l'últim és que el saldo negatiu de la Generalitat ha passat de 379 milions d'euros en 2010 a 1.543 milions d'euros en 2011. La caiguda d'ingressos com a conseqüència de la falta d'activitat econòmica ha sigut fatal per a les arques de la Generalitat. És més, el Pla d'estalvi no ha servit per a res.

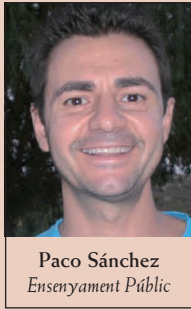
Al llarg d'aquesta primera setmana pactarem amb la resta de les organitzacions de la Mesa general de negociació les mobilitzacions contra el Decret llei al mes de març i abril, sense oblidar les que es convocaran contra la reforma laboral del govern de Rajoy.

Reforma que és un atac definitiu contra els drets dels treballadors i de les treballadores, desvertebra totalment la negociació col·lectiva i imposa, com algú ha dit, normes feudals en el funcionament de les empreses.

L'estat de benestar, la defensa dels serveis públics, la defensa dels treballadors i de les treballadores són accions fonamentals del nostre sindicat. Hi serem al carrer; els drets dels ciutadans i les ciutadanes estan en perill, algú ha decidit que en aquesta etapa ja no toca allò aconseguit i conquistat. Per tot això haurem d'estar en alerta permanent, en la mobilització contínua, amb una fi: la defensa d'allò públic, la defensa dels nostres drets, la defensa, en fi, de les obligacions i dels drets de ciutadania.

mavera@pv.ccoo.es

L'estat de benestar, la defensa dels serveis públics, la defensa dels treballadors i de les treballadores són accions fonamentals del nostre sindicat

Retallades a l'arranjament escolar 2012-2013

PEL DESEMBRE, el **Servei de Centres Públics i Planificació Educativa** de la Conselleria d'Educació, va proposar l'ajust escolar per al curs següent on s'especifica quines unitats seran **habilitades confirmades** (implica llocs de treball provisionals), **creades** (vacants per ser ocupades per personal funcionari) o **suprimides**.

Al nostre sindicat s'ha fet una comparació amb les dades facilitades en el curs 2007-2008 i hem arribat a la conclusió que el País Valencià ja no està creixent i té **94 unitats menys** previstes cosa que traduïda en alumnat comporta que per al curs escolar 2012-2013 l'escolarització és de 2050 alumnes menys d'infantil i de primària. L'Administració educativa valenciana opta per ajustar mitjançant **unitats habilitades confirmades** (90 més que el 2007) en lloc de crear-les, i és que la **creació d'unitats** implica vacants per a funcionaris/àries de manera immediata. En no **consolidar-se i habilitar** aquestes places, esdevenen "provisionals permanents".

En **educació especial**, s'estan **habilitant** unitats d'audició i llenguatge en centres ordinaris, que consideren d'experimentació perpètua i, per tant, no són **creades**.

La conseqüència és poca estabilitat en els equips i interrupció en el treball a llarg termini, que és allò que configura qualitat.

Des de la FE CCOO PV demanem que els ajusts escolars que afecten les **unitats de secundària** i, per tant a IES i plantilles de professorat de secundària, passen també pels CEM. Per poder arribar a aquest punt caldria que es feren públiques les instruccions per a la creació, modificació i supressió d'ESO, batxillerat i FP i que l'Administració ha negat a les reiterades peticions per la nostra part en la Mesa Sectorial. Valorem que aquest gest mostra un evident obscurantisme en la planificació de la secundària.

D'altra banda, volem manifestar que la proposta esmentada està lligada directament a la **ràtio** d'alumnes, i si aquesta és insuficient quant a la que marca la mateixa Administració, la unitat és **suprimida**.

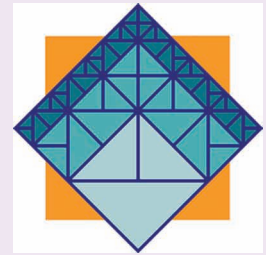
Des de CCOO considerem que no cal aplicar el mateix criteri als centres ubicats en zones rurals que als de zones més industrialitzades, ja que la falta d'un servei tan essencial com l'educació pot provocar despoblació i arribar fins i tot a la desaparició, com a conseqüència de l'eliminació d'alguns o de tots els serveis públics, del municipi.

Hi ha un termini que va finalitzar el 21 de gener en el qual des del CEM (Consell Escolar Municipal) es podien fer les al·legacions corresponents a tenir en compte per l'Administració per a la modificació d'aquesta proposta.

Hisenda ha marcat cauteles a la creació d'unitats, ja que comporten consolidació de llocs de treball i per tant, dotació en el capítol 1 dels Pressupostos, capítol que està sota la retallada publicada en el Decret llei 1/2012.

FORMACIÓ

FE CCOO PV informa

A l'atenció de tots els empleats i les empleades públics:

El **Pla de formació de 2012** adreçat als empleats i les empleades públics conegut com a **IV AFCAP-AFEDAP** encara no ha sigut aprovat per l'Administració (INAP), lamentem haver de retardar les activitats formatives ja anunciades tant en la nostra WEB com en l'anterior número de la nostra revista TE.

Es retarden no només les activitats presencials sinó la programació d'activitats en la modalitat de teleformació.

En el moment que tinguem notícies de l'inici del Pla i dates d'inici de les activitats formatives ho anunciarem en la nostra pàgina WEB i en la revista TE.

Lamentem els perjudicis que aquest retard i incompliment dels acords de formació puguen ocasionar als treballadors i les treballadores de l'Administració Pública.

Més informació en la nostra WEB:

www.pv.ccoo.es/ensenyament

Secretaria de Formació

ENSENYAMENT PÚBLIC

Un pas enrere en la conciliació de la vida laboral i familiar

Rosalía Salcedo
Ensenyament Públic

LA CONCILIACIÓ de la vida laboral i familiar ha sigut una lluita des del sindicat per fer factible compaginar els dos móns on ens troben immersos en la vida quotidiana, el món personal i el món del treball. El repte de poder assolir-lo va quedar plasmat en la Llei 39/1999 i en els diversos decrets que han desenvolupat aquesta Llei a escala autonòmica per als docents i les docents.

Una de les mesures reflectides en el Decret Llei 1/2012 per a la reducció del dèficit a la Comunitat Valenciana es quedar en suspens durant el 2012 i el 2013 cosa que apareix a la legislació vigent: **les reduccions de jornada trimestrals**

esdevenen anuals. Aquesta mesura dificultarà als treballadors i a les treballadores de l'ensenyament, i sobretot a les dones, poder gaudir d'aquest permís. De tots és sabut que la major dedicació de les dones a la cura de familiars i menuts és una realitat social tal i com indiquen les estadístiques.

Des de la Federació d'Ensenyament considerem que és un pas enrere destruir la possibilitat que pares i sobretot mares puguen acollir-se a aquests tipus de permisos i dificulte la seua doble presència. Considerem que aquest Decret Llei a més de vulnerar el dret a la negociació col·lectiva és discriminatori quant a les dones.

Pepa Ramis
Secretaria
de Finances

La reforma laboral (I): mesures per a crear ocupació o catàleg d'acomiadaments?

EL GOVERN DEL PP ha publicat el Reial decret llei 3/2012 de 10 de febrer, de mesures urgents per a la reforma del mercat laboral, sense negociar amb els anomenats agents socials o, més aviat, sense negociar amb els sindicats.

Davant els advertiments de CCOO en el sentit que en la situació actual hi havia coses molt més urgents que la reforma laboral, el Govern ha insistit sempre en què aquesta era imprescindible per a la creació d'ocupació. Per tant se suposa que les mesures contemplades en la reforma laboral van dirigides a aquesta fi, cosa que, precisament, han repetit insistentment.

Ara bé, **si llegim el RDL la conseqüència que traiem és que es tracta més aviat d'un catàleg d'acomiadaments perquè cada empresa trie el que més li convé: gratuït, barat o molt barat**. Però sempre lliure. Vegem:

- **Acomiadament improcedent:** es manté, però la indemnització passa de 45 a 33 dies per any treballat, i el topall màxim passa de 42 a 24 mensualitats. Per als acomiadaments de persones que tinguen dret a 45 dies d'indemnització, aquesta s'ha de calcular proporcionalment i prendre com a referència el dia de publicació del RDL.

PERÒ aquest tipus d'acomiadament, com diu Juan Rosell, actual president de la CEOE, **quedarà com alguna cosa residual**. Quina empresa acomiadarà pagant 45 o 33 dies per any si pot fer-ho per 20, i fins i tot per 12, amb una mínima justificació?

- **Acomiadament per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció, com ara pèrdues actuals o previstes,** disminució durant tres trimestres consecutius del nivell d'ingressos o de vendes. En aquest cas, la indemnització és de 20 dies per

any, amb un topall de 12 mensualitats. En empreses de menys de 25 treballadors i treballadores, el FOGASA subvenciona 8 d'aquests dies, per la qual cosa l'empresa només ha de pagar 12 dies per any.

No és necessari que s'acrediten pèrdues, sinó simplement que aquestes siguin "previstes" a criteri de l'empresa. No s'especifica, d'altra banda, de quin nivell de pèrdues o disminució d'ingressos parlem.

Desapareix l'autorització prèvia per part de l'autoritat laboral per als acomiadaments col·lectius o els ERE. L'empresa ha de comunicar la seua decisió, i s'obri un període de consultes amb els representants legals dels treballadors. Si hi ha acord, bé. I si no ho hi ha, també. Als treballadors i les treballadores els queda l'opció del recurs, però amb aquestes bases les possibilitats de guanyar són realment escasses.

- **Es crea un nou contracte, de "suport als emprenedors"**, suposadament indefinit, per a empreses de menys de 50 treballadors i treballadores (el 99% de les existents a Espanya). És un contracte amb importants incentius fiscals per a l'empresa.

PERÒ aquest contracte indefinit té un **període de prova d'un any**. Si l'empresa acomiada abans de finalitzar-lo, no hi ha cap indemnització, amb l'agreujant que, si el treballador o la treballadora no ha treballat amb anterioritat, no tindrà dret a l'atur per no comptar amb un any cotitzat. I en aquesta qüestió la Seguretat social és d'una exactitud matemàtica: amb 364 dies cotitzats no correspon atur.

- Es facilita **l'acomiadament per causes objectives en cas de baixes intermitents**, fins i tot justificades, que aconseguisquen el 20% de les jornades hàbils en dos mesos consecutius. Hi ha excepcions, però, per exemple, es podria acomiadar a una persona per agafar dues baixes mèdiques de 9 dies en dos mesos consecutius.

- **S'incrementa l'anomenada mobilitat funcional i geogràfica, així com la modificació substancial de les condicions de treball** (que inclou la reducció de jornada i la quantia salarial, és a dir, salaris inferiors als marcats pel conveni). Amb tot això, si el treballador o la treballadora no està conforme, li queda l'opció de l'acomiadament amb 20 dies per any, amb un màxim de 9 mensualitats.

Com veiem, tota discrepància acaba igual: amb acomiadament més o menys barat. És impossible analitzar en un article totes les conseqüències de la reforma. Però, de moment i sense que servisca de precedent, hem de donar-li la raó al president de la CEOE: l'acomiadament improcedent quedarà com a cosa residual.

El que no veiem molt clar és com s'ha de crear ocupació quan l'objectiu no confessat de la reforma és facilitar l'acomiadament.

Seguirem, perquè aquest tema dóna per a molt.

Atenció en centres i programes de menors

Antonio Jiménez
Ensenyament Privat

Comiats indiscriminats en la fundació Diagrama – Intervenció psicosocial en els centres d'atenció a menors de Baix Maestrat de Vinaròs, Campanar de València i altres centres en els quals s'ha quedat la gestió substituint altres entitats anteriors.

LA FE CCOO PV es manifesta en contra de les rescissions de contractes amb treballadors i treballadores d'entitats anteriors (Arquisocial, O'Belén, Xarxa...) que són acomiadats quan aquesta fundació inicia la gestió dels centres, substituint els anteriors.

Com és possible que en el **centre d'atenció a menors de Campanar** s'hagen produït prop de 15 rescissions de contracte des de juliol de 2011 fins a gener de 2012, 7 en el centre d'acollida Baix Maestrat de Vinaròs entre l'1 de gener i el 15 de febrer de 2012 i tots els treballadors menys una de l'associació Xarxa a Camp de Túria –en aquest últim cas aprofitant finalitzacions de contracte -. La pregunta que ens fem és per què treballadors i treballadores que són considerats vàlids i acreditats per exercir les seues funcions amb una entitat durant anys, no ho són per a la nova entitat entrant.

Les treballadores i els treballadors del **centre del Baix Maestrat** van realitzar una cassolada en protesta per les rescissions de contracte i continuen mobilitzant-se pels seus drets.

És que els treballadors i les treballadores són qui paguen els defectes en la gestió privada d'una entitat lícita amb l'Administració valenciana? **És pràctica habitual i si se'ls acomiada se'ls indemnitza** en molts dels casos amb el màxim legal reconeixent acomiadament improcedent.

Aquesta fundació, especialitzada en l'atenció a menors i a joves, tant en protecció i reforma, se salta tots els criteris amb la finalitat d'eliminar treballadors amb experiència en altres entitats anteriors i contractar altres treballadors i treballadores amb menor salari i menor experiència professional, amb la idea que així als nous treballadors i treballadores **se'ls "adequa" al seu mètode i manera de treballar.**

Qui paga les sumes? Cal recordar que la fundació Diagrama és una entitat sense ànim de lucre que se sosté fonamentalment amb fons públics.

D'altra banda, les delegades de CCOO en els centres que gestiona l'entitat a Burjassot (València) reiteradament han demanat solució a les **dificultats que es tenen per cobrir les baixes** en els torns de treball i, en conseqüència, les dificultats per complir amb les ràtios estipulades en les licitacions, a més que puga comportar una abaxada de qualitat en la intervenció amb els menors.

Els intents de negociació i solució definitiva a tots aquests problemes per part de CCOO es veuen retallats per l'actitud de les persones responsables de l'entitat al País Valencià, que **sense comunicació prèvia, ni cap tipus de negociació** les porta a terme d'un dia per l'altre.

Per a CCOO l'explicació és clara: o bé els treballadors i les treballadores nous cobren menys que els qui treballaven en els seus centres i en poc temps amortitzen acomiadaments que indirectament són finançats amb diners públics, o bé -no volem pensar-ho- hi ha rescissions de caràcter ideològic, ja que s'escuden que el treballador "no reuneix el perfil". El primer es produeix perquè **aquesta fundació**

aplica un conveni propi d'empresa que està per sota del Conveni autonòmic del sector d'atenció a menors.

En conclusió, la Federació d'Ensenyament de CCOO PV reitera que aquesta pràctica és habitual en molts dels centres, cosa que duu en molts moments a una **rotació extremada de personal, dificultats perquè tots els torns es completen, dificultats per cobrir baixes, calendaris laborals de difícil negociació...** cosa que és molt preocupant atés el perfil de la tasca que s'ha de realitzar amb menors i joves acollits en els centres.

CCOO PV demana a la fundació que reconsidere aquesta pràctica i es complisca la legalitat en tots els seus centres. La qualitat de l'atenció als menors és la premissa que tant la Conselleria de Justícia i Benestar Social, titular del centre, com la Fiscalia prescriuen. Aquest tràfec continu de personal no sembla el més adequat per a l'estabilitat i la continuïtat dels projectes educatius amb els menors i les menors atesos.

Des de la nostra organització es demana un període de reflexió, la **paralització immediata d'aquests acomiadaments**, la readmissió dels treballadors i les treballadores i obrir una negociació amb les persones responsables de l'entitat per solucionar els conflictes que s'hi generen.

Posteriorment a la redacció d'aquest article, el 22 de febrer del 2012, la FE CCOO PV i una de les delegades del centre de Vinaròs han tingut una reunió amb la Direcció General del Menor, on se li ha demanat que en els processos de subrogació la Conselleria ha de tutoritzar els processos i no quedar-se al marge i on s'ha conclòs sol·licitar un informe la Fundació Diagrama sobre aquest tema dels acomiadaments i a partir del mateix emetre un informe propi que done solució definitiva a la situació.

María Candelas Sanchiz
Secretaria d'Igualtat i
Formació

LIC: Llenguatge per a la igualtat en la comunicació en CCOO

EL LLENGUATGE incloent construeix una societat incloent. En qualsevol context social, econòmic i polític el llenguatge actua com a reflex i com a eina constructora d'aquest context, el llenguatge és la materialització del pensament i de les emocions.

Actualment, en un **escenari d'atemptats contra els drets laborals i socials** de la classe treballadora i de la ciutadania, de retallades dels serveis públics i d'afebliment de l'estat de benestar, on les polítiques d'igualtat es veuen minvades, anul·lades... "parlar de LIC esdevé un acte de resistència" com va dir Diana Raznovich, artista creadora de l'exposició **NO TÉ NOM**, en l'acte d'inauguració de l'exposició en la seu de CCOO a Alacant.

Hem tingut la meravellosa oportunitat de gaudir durant el mes de febrer de **l'exposició itinerant organitzada pel Centre d'Estudis sobre la Dona de la Universitat d'Alacant** en la nostra seu, en la inauguració de la qual va participar al meu costat, Nieves Montesinos, directora del CEM, Diana Raznovich, artista creadora de les caricatures i Elena Simón, autora dels materials didàctics que acompanyen aquesta exposició, la qual vam treballar el darrer 20 de febrer en un taller que va dirigir Elena amb un grup de delegats, delegades i personal tècnic del sindicat.

"Si continua dient que sóc una enginyera jo diré que vosté és un enginyera", "No és fàcil descentralitzar el centrisme de l'androcentrisme centralment centrista", "Hem tardat segles a no seguir tardant segles per tenir plens drets", "Si el llenguatge no m'esmenta no existisc, però mentre existisca lluitaré perquè el llenguatge m'esmente"... Són algunes de les **consignes en to reivindicatiu però en clau d'humor** que acompanyen aquestes caricatures. Consignes que formen part d'un feminisme impertinent, com diu Elena Simón, que qüestiona de manera continuada els models de poder, de gestió androcèntrics i que no es resigna a quedar-se enrere, a abaixar la guàrdia o a no dir i fer allò que el sistema patriarcal ens diu que són impertinències, que "ara" no són pertinents.

El llenguatge que utilitzem és un llenguatge de desigualtat perquè està construït a partir de societats desigualitàries: en totes les cultures al llarg de la història i a escala mundial, les societats s'han basat en la divisió

sexual del treball i en la complementarietat dels sexes, creant-se desigualtats entre aquests. Des que vivim en societats on treballem per aconseguir la igualtat real, canviem el llenguatge, canviem la manera de comunicar-nos de manera intencionada, educant la construcció dels nostres discursos per incloure, no per excloure. Perquè **el llenguatge està viu, contínuament evoluciona**, contínuament va adaptant-se als canvis i novetats socials, laborals nous costums, noves professions, noves tecnologies... Igualment està viu per poder canviar i esmentar tot allò que fins ara ha invisibilitzat, la meitat de la població.

"Com vivim en una societat, els llenguatges que manegem han de reflectir-la i també introduir noves paraules i formes d'expressió que faciliten la comprensió de la igualtat referida a les dones i els homes, a les seues relacions personals, socials, familiars, laborals o sexuals, despullant-les del poder desigual del masculí i l'home enfront del femení i la dona. **No podem continuar usant la llengua de manera desigual i discriminatòria** quan vivim en una cultura que ha adoptat la igualtat com a principi i objectiu" (text de la *Guia didàctica*).

Així, identificant quines són les formes del llenguatge que discriminen, que invisibilitzen les dones, podrem canviar-les, **malgrat les excuses masclistes que proliferen en diversos àmbits**, com que va en contra de l'economia del llenguatge, que el llenguatge no pot canviar, que no passa res, que sempre hi ha coses més importants, qualsevol cosa abans que "cedir" part del poder... Aquestes formes són, per exemple, la utilització del masculí com a genèric i no esmentar el femení o no utilitzar paraules que inclouen els dos sexes: classe treballadora, alumnat, ciutadania... Utilitzar el llenguatge per menysprear les dones, utilitzar el salt semàntic, el qual provoca ambigüitat, és a dir, esmentar en principi el masculí genèric, on es dona a entendre que estan incloses les dones, per aterrar després en una part, els homes, emprant el mateix vocable, per exemple, "els anglesos prefereixen el te al café. **També prefereixen les rosses a les brunes**". **A més ens trobem amb buits lèxics**, on no hi ha paraula per a designar qualsevol cosa referent a l'altre sexe, com masclisme, fraternitat, pàtria, misogínia... amb dissimetries, on no hi ha el terme en masculí o en femení, com femeller, hostessa, fraternal... amb paraules duals aparents, on hi ha el femení i el masculí però no signifiquen el mateix o s'usa per a altra cosa un dels termes: rabosa/guineu, verduler/verdulera, guarro/guarra...

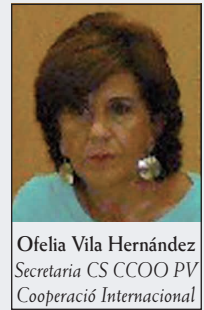
A partir de la identificació ve el canvi, **la utilització no existia d'un llenguatge, visibilitzant totes les persones**, esmentant, sense prejudicis, sense rols assignats, amb claredat i amb igualtat de tracte... i parlant sense por, perquè nosaltres creem el llenguatge.

María Candelas Sanchiz, responsable de la Secretaria d'Igualtat i Formació de la UII d'Alacantí-les Marines de CCOO PV.

COOPERACIÓ

L'educació per al desenvolupament: construir una ciutadania global crítica

Ofelia Vila Hernández
Secretaria CS CCOO PV
Cooperació Internacional

VIVIM TEMPS CONVULSOS en el sistema educatiu. Amb una rapidesa impensable, el nou govern neoliberal, abrigat pels durs corrents conservadors europeus, aplica dràstiques retallades que afecten el nostre sistema públic de qualitat que volem mantenir, perquè ens consta que **és l'únic que garanteix la igualtat d'oportunitats**.

Davant aquesta situació d'ensulsiada d'un dels pilars del benestar social, l'alumnat també s'alça i manifesta la seua disconformitat. Possiblement ho faça pel més pròxim, però també, amb una maduresa impròpia de l'edat, tenen clar que les pèrdues no es reposen amb facilitat i que la globalització no ha de significar la desaparició de drets, sinó tot el contrari: **l'ampliació de drets dels quals ells han gaudit als xics i les xiques que, en els països denominats del Sud, hi manquen**. La globalització ha de ser un instrument de coneixement i de compartir experiències, perquè es pugui prendre consciència que les diferències, segons el desenvolupament dels països i de la capacitat adquisitiva de les famílies, són notables.

Aquesta postura solidària i rebel de l'alumnat no és gratuïta perquè ha existit i existeix, per part del professorat, una magnífica labor de sensibilització, a través de la qual aquests xics i aquestes xiques han interioritzat valors solidaris i de coneixement de les condicions que l'alumnat té en els països empobrits del Sud.

Vull ressaltar que a **Pau i Solidaritat**, fundació de CCOOPV per a la cooperació al desenvolupament, existeix un seminari integrat per afiliats i afiliades a la Federació d'Ensenyament que col·laboren periòdicament amb la fundació i que mantenen viu aquest esperit de sensibilització, porten als centres educatius projectes, activitats i materials elaborats per elles mateixes juntament amb la Fundació i són un instrument important per al coneixement de les condicions de vida dels pa-

ïsos amb els quals Pau i Solidaritat manté projectes de cooperació.

Començava aquesta reflexió parlant de la situació que tenim i, davant la qual, tot el sistema educatiu s'ha alçat. **Les aules s'han convertit en un formiguer i els xavals i xavales no són doblegats** ni tan sols per una repressió brutal per part de les forces de seguretat d'estat. I davant aquesta situació, coneguda a través de les xarxes de comunicació quasi a l'instant, les manifestacions de solidaritat amb el sistema educatiu públic i el rebuig a les agressions patides són unànimes.

Per això la **sensibilització de l'alumnat en valors com la igualtat, la solidaritat, la participació, la responsabilitat, la democràcia... és un aspecte fonamental** per a incloure en el disseny dels currículums. I en l'equip de Pau i Solidaritat tenim un afany especial en aquesta obstinació, convençudes que és un element imprescindible en la superació de les injustes desigualtats que ens presenta un món el criteri de divisió del qual és exclusivament el de països explotadors i explotats.

Ofelia Vila Hernández, *secretària Confederal de Cooperació Internacional.*

Carlos Domínguez
Ensenyament Públic

OPINIÓ

Reflexionant sobre la realitat. Filosofia d'allò concret!

EN AQUESTS GREUS MOMENTS, en què tot el sector públic és un dany col·lateral de la nefasta gestió econòmica i financera per part de la Generalitat Valenciana, el nostre discurs confederal ens recorda que s'està desmantellant l'estat social de benestar. Les raons són de sobres conegudes. Però allò important és analitzar i prendre consciència que estem vivint una reculada en els drets socials fonamentals i ens duran a un retard democràtic de 30 anys:

La nova Llei de l'avortament que està preparant el Govern del PP lleva drets a les dones per a decidir la interrupció de l'embaràs, tornant a les tesis que imposa la dreta catòlica. Ara es necessita la recepta per comprar la píndola del dia després.

Pretenen que l'acte del matrimoni esdevinga un negoci per als notaris, que han perdut un 50% del negoci relacionat amb l'especulació de la rajola.

Els directius de les entitats bancàries que han rebut ajudes del Govern continuaran cobrant entre 300.000 i 600.000 € de salari anual, sense oblidar que en Bankia el senyor Rato cobra 2.300.000 € anuals. Per què no els afecten a aquests la crisi i les retallades igual que a nosaltres?

Les subvencions i les exoneracions a l'església catòlica continuen intactes, perquè sembla que interessa més tornar a la vella Espanya de cures, monges i toreros. Però les retallades en investigació es realitzen amb total impunitat, exemple d'això les no subvencions a l'Institut d'Investigació Príncep d'Astúries.

Pretenen equiparar la xarxa d'educació pública i la concertada en un 50% cadascuna a costa de cedir sòl públic per a l'explotació d'empreses dedicades al negoci de l'educació. Malgrat que el

100% de les nòmines dels docents es paguen amb els diners públics en ambdues xarxes de centres, a més de les despeses de funcionament que reben trimestralment. Tot això amanit amb la ideologia de la "llibertat d'elecció de centre" per part de les famílies, com si els pobres pogueren triar ara que el nivell de pobresa és major i la bretxa entre rics i pobres valencians és més gran. Se li ha donat mala imatge a l'educació pública, com si fóra una partida pressupostària deficient i onerosa a les arques públiques.

Pretenen imposar el sistema d'hospitals concertats i de gestió privada com model d'eficiència per al servei a la ciutadania. La lliure elecció d'hospital ens alerta de futures privatitzacions o concerts. Aquesta va ser recepta de la senyora Thatcher, la major defensora del neoliberalisme.

Quin negoci! I el pròxim serà ficar la mà en els fons de la caixa de la Seguretat Social, no? Si els deixem ho faran malgrat la ignorància supina de la ciutadania o gràcies a aquesta. Perquè, és clar, les mesures es prenen "per al bé d'Espanya". I mentrestant el futbol i "la salsa rosa" omplien quotes de pantalla en la TV. Visca la ignorància!

El patriotisme de fira s'ompli la boca recordant-nos que tots hem de tirar una mà, i fins i tot ja es parla públicament del "voluntariat" com a mesura per a suplir els serveis que els ajuntaments no poden realitzar en no poder pagar les nòmines de treballadors/es capacitats. Visca el patriotisme! Quan els directius de la banca continuen cobrant sucosos salaris i l'església continua gaudint de prebendes fiscals i subvencions econòmiques.

Encara estem pendents de les grans reformes en Justícia, que només esdevindran reformes ideològiques, però no l'eficiència de la gestió i el servei a la ciutadania. És clar que a la Justícia no li han arribat les vaques grosses.

I sobretot, aquest desmantellament de l'estat social del benestar ens preguntem: per què no baixen les compres d'allò més luxós i sumptuós que es ven en la societat neoliberal? I la resposta la pot donar fins i tot un ximple... perquè els rics cada vegada són més rics.

Els escàndols econòmics i financers d'alguns polítics i membres de la família real només esdevenen un circ mediàtic sense autèntiques depuracions ètiques cara a la ciutadania. Per això molta gent ens recorda: més República! Més democràcia real!

Molts de nosaltres hem perdut la nostra consciència de classe treballadora de l'ensenyament públic vivint el miratge de ser classe mitjana, miratge que evita el conflicte social i polític. Què hi ha d'allò que és meu no hauria de ser la pregunta sinó com podem organitzar-nos i transformar la realitat tota la classe treballadora valenciana, espanyola, europea...? És la pregunta que marca la nostra filosofia de vida.

IES Navarro Santafé de Villena: contracte per aprendre

En l'IES NAVARRO SANTAFÉ DE VILLENA s'ha posat en pràctica aquest curs la signatura d'un contracte amb el qual les famílies de l'alumnat es comprometen a col·laborar en l'educació dels seus fills i filles.

Aquest programa, integrat en un projecte de millora de la convivència escolar del centre, **ÉS UN CONTRACTE A TRES BANDES**:

El **PROFESSORAT** es responsabilitza de lliurar a les famílies al principi de cada avaluació allò que es farà en les classes.

Es presenta a les famílies la programació de les assignatures, els horaris, la seqüenciació dels temes i les pautes perquè puguen ajudar-los a casa.

L'ALUMNAT signa un document en el qual es compromet a atendre en classe, a fer els deures, a respectar material i instal·lacions, a respectar els companys i les companyes, el professorat i tot el personal del centre. I també es compromet a dur els exàmens a casa perquè les famílies els revisen i veguen les fallades i els suggeriments del professorat.

Les FAMÍLIES es comprometen a ajudar en els estudis, en els treballs, en el comportament i en l'educació dels seus fills i filles.

Aquesta iniciativa, aprovada pel Consell Escolar el curs passat és la primera vegada que es posa en pràctica.

Allò que més ha cridat l'atenció i pel que han rebut mostres de suport, de curiositat i d'interés des de centres de tot Espanya, i des dels mitjans de comunicació, ha estat el contracte amb les famílies.

Amb aquest contracte, que desenvolupa en l'inrevés del sobre de matriculació, signen un compromís de bones pràctiques, en forma del decàleg següent:

1. **Revisar** diàriament les tasques del fill o la filla.
2. **Establir** un horari d'estudi i assegurar-se del seu compliment.
3. **Acudir** a les reunions previstes pel centre.

4. **Contrastar** amb el professorat la informació que els arriba a través dels fills i les filles.
5. **Fer-los complir** les normes de convivència i disciplina del centre.
6. **Col·laborar** perquè els fills i les filles respecten el professorat.
7. **Fomentar** en la seua família el treball i l'esforç.
8. **Ajustar** les recompenses que se'ls dona als fills i les filles d'acord amb el treball realitzat.
9. **Suggestir** les millores que consideren oportunes per a benefici de fills i filles i del centre.
10. **Consultar**, compartir, suggerir i supervisar la tasca de l'equip directiu com a mesura d'acostament entre centre i famílies.

L'**objectiu** és augmentar el grau de responsabilitat i el compromís de les tres parts que intervenen en el procés educatiu. **Professorat-Alumnat-Famílies**.

No té un caràcter punitiu ni el seu incompliment duu a cap sanció però és un bon principi per replantejar-se l'educació, ja que enfortirà les relacions personals en el centre, i cada part se sentirà particip de ple dret i implicada en el procés d'aprenentatge.

Que s'escampe l'exemple!

José Garrigues
Garrigues

COL·LABORACIÓ

El saber tecnològic és imprescindible en la societat

HAN TRANSCORREGUT DOS ANYS des del 1r congrés en la Universitat Politècnica de València del professorat de Tecnologia de secundària de la Comunitat Valenciana, per a retrobar-nos en el 2n Congrés d'Educació Tecnològica tal com va ser plantejat al tancament del 1r, per invitació de la direcció de la ETSI de la Universitat de València al president de la junta que dirigeix l'Associació de Professors de la Comunitat Valenciana (APTCV), a la seua junta i a tots els presents d'aquell congrés.

Aquest 2n Congrés de Tecnologia i societat: educació i empresa, ha tingut lloc durant els dies 24 i 25 de febrer d'aquest 2012, en el campus de Burjassot de la UV, i ha estat organitzat per l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de la UV i l'Associació de Professors de la Comunitat Valenciana, que ha comptat al seu torn amb la col·laboració de la Universitat Politècnica de València i el Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa. També s'ha comptat amb la participació de representants oficials educatius i la presència del secretari d'educació del sindicat CCOO i d'altres sindicalistes.

Uns 350 tecnòlegs i tecnòlogues (i no més per falta d'espai físic) es van reunir en el seu 2n congrés, animats després de l'èxit del 1r, a fi d'enriquir-se amb les conferències de màxima actualitat i ponències molt riques de continguts, d'experiències, de coneixements científicotècnics, didàctics i de recursos de qualsevol tipus per als diferents nivells d'ESO, batxillerat, formació professional i universitari.

A més també s'ha comptat amb una minixposició de projectes tecnològics d'alguns instituts (tant de l'àmbit de secundària, com de formació professional o universitària); tots ells impressionants, interessants i de molt alt nivell científicotècnic, però no solament de projectes sinó també d'útils informes o memòries dignes d'un llibre. I al seu torn amb diversos expositors de l'àmbit de materials, recursos per a les pràctiques tecnològiques, així com de mitjans audiovisuals interactius, molt interessats a convèncer-nos de la seua optimitat i idoneïtat per a la seua utilització en l'aula.

De nou destacar l'absència dels representants de les editorials de llibres de text, que sobretot cap a finals de cada curs, sempre ens visiten i, en ocasions, molt agressivament i ens intenten convèncer que els seus llibres contenen el millor saber, i que quan et decideixes per una editorial en concret, les altres t'obliden fins que correspon el nou canvi legislatiu;

no obstant això són uns dels mes beneficiats dins del món de l'ensenyament.

Des d'ací vull felicitar de nou a tota la junta directiva d'APTCV (especialment el seu president Enric Torres Barchinó per la seua abnegació i treball en la preparació, consecució i desenvolupament d'aquest 2n congrés), i així com a tots els tecnòlegs i tecnòlogues i professorat de FP que han ajudat, col·laborat o participat bé amb les seues ponències (que han sigut moltes i molt bones, tant pel seu caràcter científicotècnic, com per les seues aplicacions didàctiques i com a punt d'intercanvi d'experiències d'aula tant a nivell d'ESO, com del batxillerat i/o de la formació professional), als moderadors i a totes les persones que vam tindre l'interés d'estar presents com a participants.

Les ponències han sigut fenomenals i quan l'associació desenvolupe les conclusions del congrés i elabore l'informe corresponent amb la inclusió de les dades i recursos d'aquestes, dispondrem d'un gran dossier obert a tots i totes, amb la gran riquesa de recursos i mitjans didàctics que ens han proporcionat i que vanaglorien l'alt grau de l'activitat professional i docent del professorat.

I com no als conferenciants (en sessió inaugural) el sociòleg **Mariano Fernández Enguita** (Universitat Complutense,

Madrid) per la seua conferència sobre "Educatió, tecnologia i societat: productors, prosumidores i professors", que ens va proporcionar una visió dels canvis socials cada vegada més ràpids, que impliquen una millora diària, professional i educativa que ens demanda aquesta nova i actual societat a passos gegantins i on sempre sobreviurà o viurà millor aquell o aquella persona (en el seu àmbit, comunitat, país, continent...) que estiga millor format dins d'ella. Bon exemple d'això és la doble piràmide que ens va mostrar reinvertides respecte a Espanya aquests anys i els posteriors i repte que ens demanda la nova tendència europea amb vista al futur imminent tant a curt com a llarg termini pel desenvolupament i els avanços de les noves tecnologies, que destrueixen i destruiran molts llocs de treball de la classe baixa i mitjana, la qual cosa fa que cada dia siga major la demanda de més professionals d'alt nivell. No obstant això caldrà replantejar-se crear noves adaptacions professionals que absorvisquen i donen solució a aquesta greu problemàtica, amb el desenvolupament de diferents i nous tipus de branques i professions que satisfacen les nostres necessitats dins d'aquesta societat en la qual vivim.

I en la sessió de clausura, a **Isidre March Chorda** (facultat d'Economia de la UV) per la seua conferència "Empreses de base tecnològica: una oportunitat per a la Comunitat Valenciana", centrada en la innovació, la tecnologia i l'emprenedurisme i que a partir de les precedents i sobretot l'actual crisi econòmica implica l'optimització de 3 eixos fonamentals: productivitat, internalització i e-innovació. D'ací la dita de millorar, renovar o desaparèixer del món empresarial, els temps han canviat moltíssim en i per a tot, en tots els sentits i en quasi tot el món.

És fonamental innovar més que fins i tot inventar, ja que una gran majoria dels invents no acaben de quallar per falta d'utilitat real. Cal que satisfacen un problema actual i global (no un massa concret i puntual que abaste només un baix nombre de persones).

Aquest **vehicle ecològic** fabricat pels alumnes d'automoció de l'IES La Marxadella de Torrent, va estar exposat en el congrés i va haver-hi una ponència per part del professor responsable del projecte sobre la seua evolució, amb diferents models fins al de la foto, la seua fabricació i la seua participació en diferents concursos de vehicles ecològics tant nacionals com internacionals.

I bon exemple d'això dins de la nostra comunitat durant els últims anys han sigut i són els parcs tecnològics valencians, els llocs on estan sorgint xicotetes empreses amb gent jove universitària, amb moltes capacitats amb les quals creen i generen nous productes, nous processos, gran innovació que comporta l'ús explícit del I+D+i, que al mateix temps i junt amb la utilització de les noves tecnologies de la informació i comunicació han entrat a pertànyer al denominador del que actualment s'anomena "nova economia". Generen noves i prometedores empreses de distintes branques, els llocs de treball corresponents i la seua internalització a través de les xarxes de comunicació.

I com no també tant al representant de l'administració (qui va suggerir una bona qualitat educativa, formativa i va agrair la nostra dedicació i abnegació per millorar dia a dia en el quefer dins de l'aula).

I per descomptat les meues felicitacions a la universitat (tant la UV com de la UPV), on es comenta que cada vegada que iniciem un nou dia utilitzem un recurs tecnològic darrere d'un altre, dins de la immensitat de la seua existència i que tots ells satisfan alguna o millor dit totes les nostres necessitats actuals i sorgiran uns altres per a les futures.

D'altra banda, subratllar la necessitat de la col·laboració amb les empreses pel repte que ens demanda la societat actual i futura i que no es perda el tren de l'evolució i progrés continu de la societat, de la ciència i de la tècnica, així com de tot allò que ens envolta, ajudant-los a iniciar una formació bàsica i el més professional possible perquè aquests futurs enginyers i aquestes futures enginyeres o especialistes de formació professional tinguem ben clar les seues aspiracions i anhels i puguen ser qui facen emergir aquest país de la dependència tecnològica de l'exterior i enfortisquen la tant nomenada i de vegades malmenada (per falta de recursos econòmics) i imprescindible des de fa anys de I+D+i (investigació + desenvolupament + innovació).

I sobretot agraïsc l'oportunitat que ens proporciona el congrés a tots els tecnòlegs i les tecnòlogues a confraternitzar entre nosaltres al llarg dels esmorzars o durant els dinars que ens permeten passar uns moments inoblidables de companyonia i xerrades sobre les nostres vivències docents i personals entre aquests dos congressos.

Recalque encara des d'ací que, des de l'existència de la humanitat fins al dia d'avui i en el futur tot el que ens envolta, les coses que utilitzem, on habitem (amb la seua edificació, mobiliari, electrodomèstics, decoració, etc.), amb allò que ens vestim, ens alimentem i un llarg i immens etc, ens agrada o no, és tecnologia pura i dura, ja que requereix d'uns materials o matèries primeres, de processos de fabricació o elaboració, del transport, de les energies, d'unes eines o maquinària i sobretot d'haver de cobrir unes necessitats del tipus que siga.

Visió del 2n Congrés d'Educatió Tecnològica pel tecnòleg **José Garrigues Garrigues** (professor de l'IES Francesc Ferrer i Guàrdia de València).

josegarrigari@hotmail.com

Carmen Palanques
Ensenyament Públic

COL·LABORACIÓ

El moviment obrer en obres d'art (I)

Títol: *El quart estat* (Il Quarto Stato). **Autor:** Giuseppe Pellizza da Volpedo. **Any:** 1896-1902. **Estil:** simbolisme
Tècnica: oli sobre llenç. **Mesures:** 285 x 543 cm. **Localització:** Galleria d'arte Moderna de Milà

"El quart estat" que a la meua ment era "Multitud" i després "El camí dels treballadors", va ser una de les primeríssimes concepcions, va ser el pensament continuat d'un decenni que no vaig aconseguir concretar fins que va evolucionar l'art amb molt, moltíssim treball i amb molt de pensament. Però quan pensament i forma es van fondre en la meua convicció res em va detenir: ni les baralles de la família, ni els consells dels amics, ni les malediccions dels menys benèvolos ni altres dificultats majors. Va ser allò que havia volgut. L'avanç animat d'un grup de treballadors cap a la font lluminosa simbolitzant en la meua ment tota la gran família dels fills del treball".

(Carta de Pellizza a Matteo Olivero el 29-10-1904.)

EL QUART ESTAT ÉS UNA OBRA COMPLEXA, fruit d'una tècnica cromàtica madura i eficaç. Sobre el gran llenç preparat amb cola i guix, Pellizza va traçar l'esborrany necessari per construir els diversos personatges sobre diferents plànols i l'escena d'ambient. Va usar el color pur, dominant les tonalitats ocres i rosades que troben el punt de màxima coloració en el jupetí roig del personatge del primer plànol; en les altres figures els vestits estan realitzats amb colors verdosos i grocs sulfuris, estudiant les lleis del contrast i la complementarietat.

La dimensió i la mida de les pinzellades contribueix a construir les formes de manera que garanteixen el volum sense denotar robustesa o pesadesa. El mateix succeeix amb les taques

de vegetació que separen la posta de sol del fons de la lluminositat del primer plànol.

En la composició notem dos blocs diferenciats: les tres figures en el primer pla i la massa de treballadors a les seues esquenes. La dona amb el xiquet en braços té el rostre de Teresa, la dona de Pellizza, i sembla, amb el seu gest, convidar el grup a seguir-la. Al centre domina l'escena qui, probablement, és el líder de tot el grup, un home que avança tranquil amb una mà a la butxaca i la jaqueta tirada a l'espatlla, que crida la nostra atenció pel contrast del roig del jupetí amb el blanc de la camisa. A la seua dreta, un altre home, amb la jaqueta sobre el muscle esquerre, avança silenciós i concentrat.

Els camperols al fons formen una espècie de decorat teatral, en estar disposats, majorment, de manera frontal. Tots els personatges discuteixen entre ells, adoptant gestos molt naturals, com protegir-se del sol, dur un xiquet de la mà o simplement dirigint la mirada cap avant.

Estil de l'autor

La decisió de l'autor de pintar l'obra de manera divisionista és a més d'una decisió artística, l'expressió d'una convicció: l'ús d'aquesta tècnica se li imposa com un instrument ineludible del progrés.

És la línia ondulada, segons Pellizza, la nova tendència, la definició de la modernitat i és la que serveix per construir precisament el disseny de les figures.

Per assolir aquest adequat estil, l'autor va estudiar a fons l'art del *quattrocento fiorentí*, especialment Beato Angelico, Botticelli i Filippo Lippi, derivant de tot plegat un delicat linialisme i un gran sentit harmònic determinat per les correspondències entre les parts i el tot. S'inspira en la monumentalitat de les figures de Piero della Francesca per les proporcions de molts dels personatges del conjunt, sobretot en la figura femenina de l'esquerra.

També va marcar l'autor, l'èxit que havien assolit els preraphaelites anglesos a l'Itàlia de meitat dels anys vuitanta.

Significat de l'obra

L'obra està considerada com el manifest de la implicació social i humanitària del pintor, convençut que, en la societat del seu temps, l'autor tenia el deure d'educar la població elevant-la espiritualment i culturalment mitjançant l'art.

És interessant ressaltar, per la coincidència de dates, la referència al cèlebre discurs que Giolitti fa en la Cambra dels Diputats l'any 1901, sobre la qüestió de l'ascens polític de les classes populars.

El quadre representa un grup de camperols i treballadors que avança cap a l'observador, emergint del fons d'un paisatge indefinit dominat per una tonalitat fosca. L'escena està possiblement ambientada a la plaça de Volpedo i els protagonistes del quadre són els mateixos habitants que fan de models per a l'artista.

Amb aquest quadre Pellizza vol comunicar una protesta social, vol celebrar l'afirmació d'una nova classe social, el proletariat, sabedor dels seus drets enfront de la classe dominant en la societat industrial: la burgesia.

Tot plegat contribueix a donar idea d'unió d'aquesta nova classe social, que després de nombroses lluites pels seus drets, obtindrà una posició política important en la societat moderna. L'agrupament dels personatges, les actituds decidides i caminar endavant cap a l'espectador són altres mitjans expressius eficaços per crear l'efecte d'un grup únic que avança inexorablement, amb clares al·lusions tant al valor de solidaritat social com a la presa de consciència de la pròpia força política per part de tants individus que se senten cada vegada més una "classe social" capaça de reivindicar els propis drets.

Tot i que a l'inici *El quart estat* va suscitar moltes perplexitats tant en crítics com entre els amics de Pellizza, posteriorment va tenir un gran èxit gràcies al missatge social que comporta l'obra.

APROFITAMENT DIDÀCTIC DE L'OBRA

Amb tota la informació que hem donat sobre la pintura abans descrita, la tractarem com a document històric per analitzar-la i conèixer el seu significat. El desenvolupament didàctic el centrarem en tres apartats: descripció, anàlisi i interpretació i context històric.

- Descripció:** En aquest apartat l'alumnat ha d'analitzar la tècnica i els elements que componen l'obra. Per aconseguir aquest objectiu tenim el suport de les qüestions següents:
 - Què representa l'escena?
 - En quin paisatge té lloc?
 - Quins grups de persones componen el quadre?
 - Què hi ha situat en primer terme? I al fons?
- Anàlisi:** Ací l'alumnat ha d'estudiar la tècnica emprada pel pintor, inserint-la dins del moviment artístic del qual forma part. Per a la qual cosa demanarem que busquen informació sobre l'autor.
 - Quin és el material pictòric utilitzat?
 - Com s'aplica la pinzellada?
 - Explica la tècnica emprada pel pintor.
 - Les formes estan definides pel dibuix o pel color?
 - Quins colors dominen l'obra?
 - A quin corrent o estil pictòric correspon el quadre?
- Interpretació i context històric:** En aquest apartat pretenem que l'alumnat inserisca l'obra en el context polític, social i econòmic del moment que representa.
 - Què pretén mostrar l'artista?
 - Quins personatges vol destacar? Què simbolitzen?
 - Situa l'obra en el seu moment històric i relaciona-la amb la revolució industrial i l'aparició de les noves classes socials.
 - Busca informació en Internet sobre el naixement del moviment obrer a Itàlia des dels seus inicis fins l'actualitat.

Amb aquestes activitats i documents **pretenem consolidar alguns conceptes ja estudiats** al tema referits a la revolució industrial i l'aparició del moviment obrer. I, així, fer entendre a l'alumnat que mitjançant l'anàlisi d'una obra d'art podem extraure més conclusions i coneixements de les que sembla tenir una pintura quan sols ens fixem en el seu aspecte estètic.

Ja saps com pots **participar** en el teu sindicat?

Hauràs rebut **les enquestes de participació** per correu electrònic.

Si no és així, per favor envia'ns les teues dades (nom, DNI i correu electrònic) perquè puguem actualitzar-les mitjançant correu electrònic a jmgarcia@pv.ccoo.es o posa't en contacte amb el teu delegat o la teua delegada permanent.

Resol els teus dubtes i rep informació consultant la pàgina web:

www.pv.ccoo.es/ensenyament

i el **facebook** de la FE CCOO PV i donant-te d'alta en els diferents grups:

- Adjudicacions
- Trasllats professorat País Valencià
- MOBILITZAT contra la PRIVATITZACIÓ de l'ensenyament

